

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Läsår 17/18

Kunskapsskolan Linköping

enligt Skollagen (2010:800) 6 kap., Diskrimineringslagen (2008:567) samt Förordningen (2011:681)

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 6 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Skolan ska beskriva det främjande och förebyggande arbetet i Likabehandlingsplanen.

I enlighet med Skolverkets föreskrifter har skolkurator, lärare, elever hjälpts åt att ta fram en Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling för att skapa en trygg skolmiljö.

Fastställd av: Rektor

Upprättad: augusti 2017

Senast reviderad:

Gäller t.o.m : augusti 2018

Rätten till likabehandling

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter. Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Främja Likabehandling

I syfte att alla elever ska känna sig trygga och utvecklas.

Främjande arbete;

- bedrivs systematiskt och är en del i det vardagliga arbetet med eleverna
- bygger på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår
- bygger på faktorer som skapar en trygg miljö där elever blir respekterade som de är
- medarbetare diskuterar egna normer och attityder samt de som genomsyrar den pedagogiska verksamheten
- elever är delaktiga i återkommande diskussioner om normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas
- diskussioner kring vad trygghet, jämlikhet, jämställdhet och rättvisa innebär för eleverna
- eleverna behöver ha kunskap om sina rättigheter och skyldigheter
- vardagligt värdegrundsarbete
- skolan har gemensamma rutiner och förhållningssätt som är förankrade i verksamheten

Kränkningar och trakasserier

Enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till verksamheten anser sig ha blivit utsatt för trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna eller kränkningarna.

Att bli kränkt eller mobbad är att bli utsatt upprepade gånger för negativa handlingar från en eller flera elever eller vuxna, dessa handlingar kan vara:

- * Fysiska (T.ex. att bli utsatt för slag eller knuffar)
- * Verbala (T.ex. att bli hotad, nedvärderad och/eller bli kallad öknamn)
- * Psykosociala (T.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning)
- * Text- eller bildburna (T.ex. genom klotter, lappar, sms, mejl, mms eller sociala medier)

Kränkande behandling är handlingar som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker individens värdighet. Kränkningar kan vara synliga och handfasta eller så kan de vara dolda och subtila. Kränkande behandling kan uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiskt våld. Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon annan. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller så kan det vara systematiskt och/eller återkommande. Om det sker upprepade gånger och över tid kan det betecknas som mobbning. Mobbning innebär att den som är utsatt är i ett underläge och känner sig kränkt.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkningar på nätet

Skolan har en skyldighet att ingripa vid trakasserier och kränkande behandling och lagen gör ingen skillnad på om kränkningarna sker på skolgården eller på nätet. Om påstådda kränkningarna har en koppling till verksamheten är den skyldig att utreda det inträffade.

Diskriminering

Lagens definition av diskriminering innebär på ett förenklat sätt att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Det är förbjudet att diskriminera på grund av

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Vad som är diskriminering eller inte beror på den enskilda situationen. Följande är exempel på sådant som kan vara diskriminering:

- En elev får ett sämre betyg och det har samband med hans etniska tillhörighet.
- En lärare trakasserar en elev och det har samband med elevens könsuttryck.
- Skolan tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen.
- En lärare är sexuellt närgången mot en elev.

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk.
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen.

Anmälningsskyldighet

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rutiner för att anmäla

Huvudmannens riktlinjer för anmälan om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

1. Medarbetaren som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling informerar rektor. (Omfattas av skollagen och diskrimineringslagstiftningen)

Medarbetaren som anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling informerar rektor. (Omfattas av diskrimineringslagstiftningen)

Om någon elev kränkts av någon ur medarbetargruppen, eller om en elev eller medarbetare kränker någon ur medarbetargruppen, utreder rektor detta. Om skollagen skulle vara föremål för kränkning eller diskriminering, utreder huvudmannen ärendet.

Utredningen fortgår tills allt gjorts för att få klarhet i den aktuella frågan. Det innebär att utredningen fortsätter tills det finns ett rimligt svar på frågan vad som skett och om det som skett varit kränkande behandling/ trakasserier/ diskriminering i lagens mening.

1. Aktiva åtgärder enligt skolans plan sätts in så fort någon form av trakasserier/diskriminering eller kränkande behandling blir känd.
1. Anmälan till huvudmannen görs samma dag eller senast dagen efter i formulär på Kunskapsporten/ Pedagogik/ Elevhälsoarbete

I formuläret dokumenteras vad som har inträffat och vilka åtgärder skolan har vidtagit samt kommer att vidta.

I varje enskilt fall bedöms det om en anmälan ska göras till andra myndigheter. Ansvarig är rektor.

1. Information till berörda elever och vårdnadshavare om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ansvarig är elevens personliga handledare eller vid behov någon från elevhälsoteamet.
1. Anmälaren meddelar rektor att anmälan är gjord och rektor får kopia på anmälan
1. Huvudmannen vidtar åtgärder efter en övergripande analys av inkomna anmälningar och återkopplar till skolan.
1. Analysen presenteras på apt. Vid behov kopplas huvudmannen in.

Aktiva åtgärder mot diskriminering

Syftet är att undvika diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna. Skolan undersöker den egna verksamheten för att upptäcka eventuella risker för diskriminering eller repressalier, eller andra hinder för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.

1. Kartlägga/ Undersöka

Syftet är att undersöka skolans lärmiljö för att hitta de behov som de aktiva åtgärderna ska utgå ifrån.

Arbetet ska göras på ett generellt plan till exempel genom att göra en översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument men även av attityder och normer.

- skolan undersöker svaren på de frågor i den årliga företagsgemensamma enkäten som handlar om trygghet och trivsel
- skolan kartlägger tidigare anmälningar utifrån diskrimineringsgrunderna (individnivå/ basgruppsnivå/ organisationsnivå)
- skolan kartlägger tidigare anmälningar om kränkning och trakasserier (individnivå/ basgruppsnivå/ organisationsnivå)
- Skyddsombudet på skolan sammanställer elevskyddsombudens bild av den psykosocialmiljön genom samtal
- Skyddsombudet på skolan lämnar information till eht om den psykosocialmiljön
- elevhälsoteamet tittar på den samlade bild de har av den psykosociala miljön på skolan utifrån ex trygghetssamtal, besök i arbetslag/ ämneslag (organisationsnivå)
- skolsköterskan ger Input från hälsoenkäter/ hälsosamtal på ett elevhälsteamsmöte
- skolan gör en översyn över skolans ordnings- och trivselregler
- den psykosociala miljön diskuteras på apt utifrån huvudmannens kartläggning på organisationsnivå

Skolans kartläggning av läsåret 16/17

Skolans kartläggning bygger på den stora enkätundersökning eleverna gjort under föregående läsår, kränkingsanmälningar, samtal med elever och personal samt trygghetskommitténs och AMT:s arbete.

Under läsåret 16/17 minskade anmälningar till huvudman markant jämfört med föregående läsår. Intrycket är att det generellt har varit lugnare på skolan med färre incidenter.

De incidenter som anmälts har oftast skett på raster där det ibland fortfarande upplevs otryggt och rörigt. Då personal inte sett eller fått kännedom om händelser har dessa ibland eskalerat och sedan lett till att fler blivit inblandade.

Det är viktigt att vi inför varje terminsstart går igenom hur vi som personal ska agera vid kränkningar och att dessa alltid anmäls till huvudman. Vi behöver även se över vårt rastvaktschema för att säkerställa att det alltid finns en vuxen ute under rast.

När det kommer till kränkningar på nätet, som personal har blivit uppmärksammade på, har även detta minskat. Vi har förutom att under hela föregående läsår haft en mobilfri skola, även drivit ett förebyggande arbete mot kränkningar på nätet vilket vi upplever bidragit till minskningen.

Resultatet av enkäten visar att det är 72% av eleverna som svarat att de känner sig trygga på skolan, vilket är en ökning från föregående år men fortfarande en alldeles för låg siffra och långt ifrån vårt uppsatta mål.

Personal och flera elever på skolan upplever att det används ett alldeles för hårt språk elever emellan. Det har även förekommit en hel del "skojbråk", som till exempel knuffar. Många gånger har detta varit ett sätt att skoja med varandra men har upplevts hotfullt eller kränkande och bidragit

till att man inte känner sig trygg på skolan. Vi behöver arbeta aktivt med elevernas språkbruk och agera direkt när vi hör ord som inte är okej.

Det har även varit färre elever som uppehållit sig i redaktioner och korridorer under pass, vilket lett till färre incidenter. Vi kan dock bli ännu tydligare i vårt schema och i vår information till eleverna om vad som gäller under dagen. Under morgonsamlingen med basgrupperna behöver handledarna säkerställa att samtliga elever har förstått var och när de ska vara under dagens pass för att minimera risken att de uppehåller sig på fel plats.

Under vissa workshop-pass har det varit väldigt många elever. Dessa har ibland upplevts röriga och det har sagts kränkande saker mellan elever som läraren inte uppfattat .

Till läsåret 17/18 ska WS-schemat ses över och åtgärder sättas in för att det inte ska bli lika många elever under dessa pass.

Personal på skolan upplever att det blir rörigt och att incidenter inträffat när vi haft så kallade "schema-brytande" dagar, såsom temadagar, aktiviteter, friluftsdagar. Här är det viktigt att vi innan dessa dagar förbereder eleverna och är tydliga med information till dem så de vet precis vad som ska hända och vad som förväntas av dem.

Även om många elever tycker att det varit positivt med vår café-verksamhet, har den lett till att flera känner sig otrygga. Eleverna som jobbar i cafét har känt sig pressade att ge bort saker gratis och yngre elever har känt att de måste ge bort kuponger till äldre för att de inte ska bli arga.

Det har även skett en del incidenter på väg till eller från skolan på bussen och på busshållplatsen, i väntan på bussen efter skoldagens slut.

2. Identifiera

Syftet är att utifrån kartläggningen identifiera risker och hinder för lika rättigheter och möjligheter och för att identifiera om det förekommer diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier eller repressalier, eller risker för diskriminering eller repressalier

- Analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Dokumentera de risker och hinder som kartläggningen visar
- Formulera konkreta och utvärderingsbara mål utifrån de identifierade riskerna
- Gör eleverna delaktiga i kartläggningen och analysen

Skolans sammanfattning av risker och hinder

Olika rasttider: Eleverna har olika rasttider vilket gör det svårare att se till att det alltid finns en vuxen på plats samt att det blir svårare för personal att ha koll på vad som gäller för specifika elever.

Bussresorna: ibland har konflikter uppstått på bussen på väg till eller från skolan. Många av våra elever åker samma buss.

Området kring skåpen: det är många elever som under pass går till sina skåp, för att till exempel hämta saker de glömt. Denna plats är då ofta utan vuxen på alla lärare är på plats i salarna för undervisning.

Redovining- & tema dagar: Schemabrytande dagar då det ofta är många elever i rörelse och på andra platser än de brukar. Kan ge upphov till stress och oklarheter bland vissa elever.

Caféet: många elever på samma plats vilket gör det svårt för personalen att upptäcka allt som händer och sägs.

Språket på skolan: Språkbruket på skolan har lett till att flera elever känner sig otrygga.

Skolans mål

Trygghet och Trivsel

1. Ett uttalat studiefokus i skolan under skoldagen
2. Elever ska känna att de har studiero.
3. Elever ska känna trygghet och trivsel i skolan under skoldagen.

3. Analys

Syftet är att analysera orsakerna till upptäckta risker och hinder

- Utgå från riskerna och gör en analys

-Utvärdera tidigare insatser i det förebyggande arbetet

Skolans utvärdering av det förebyggande arbetet

Det förebyggande arbete som gjorts under föregående läsår har lett till en generellt tryggare miljö med bättre stämning i många basgrupper. Dock behöver arbetet ske kontinuerligt och utvärderas tydligare.

Föregående läsår arbetades det med material i basgrupperna som tillhandahölls av kurator. Dock kan vi se att återkoppling och utvärdering av arbetet brustit. Arbetet var upplagt så att vi hade arbete i basgrupperna varje 4e vecka varje dag på morgonsamlingen. Vi kan se att det skiljde sig väldigt mellan basgrupperna hur mycket de arbetade med uppgifterna. Risker var också att många

övningar föll bort då det var svårt att arbeta med uppgifterna varje morgon under en vecka eftersom det är mycket annat som behöver gås igenom på basgruppssamlingen.

Till läsåret 17/18 har vi istället valt att varje basgruppshandledare har försetts med en pärm med material och sedan gör uppgifter och övningar utifrån gruppens behov. Detta sätt att arbeta gör att det blir lättare för handledarna att kunna genomföra det främjande och förebyggande arbetet eftersom de själva kan planera in dagar. Basgruppshandledarna behöver även i detta sätt att arbeta ta ett större ansvar när det gäller att inventera den egna gruppens behov jämfört med tidigare. I det nya arbetssättet ingår även att basgruppshandledarna ska fylla i datum på när de arbetat med pärmen och hur uppgiften eller övningen fungerat på gruppen.

Vi upplever även att det funnits brister i rutiner när det gäller elevernas återkoppling kring det förebyggande arbetet. Det har inte funnits ett naturligt forum för återkoppling.

Detta läsår kommer återkopplingen vara en stående punkt på trygghetskommitténs träffar samt att eleverna får fylla i en utvärdering.

Detta läsår påbörjas även arbetet med framtidsförmågorna, vilket innebär ytterligare övningar i ex respekt och bemötande.

Genom att arbeta mer kontinuerligt med det förebyggande arbetet är vårt mål att språkbruket på skolan ska förbättras, vilket ses som den stora orsaken till otrygghet på skolan när man utgår ifrån vår kartläggning.

Övriga identifierade risker har samtliga fått åtgärder som följer nedan.

4. Åtgärder

Olika åtgärder som kan vidtas vid diskriminering, trakasserier, kränkande behandling:

- Stödjande samtal med den som utsatts för diskriminering eller kränkning
- Samtala med den/de som utfört handlingarna. Samtalen kan ledas av AMT, rektor, personlig handledare, elevhälsopersonal tillsammans eller var för sig, beroende på aktuell situation.
- Fortsatta uppföljningssamtal med dem/de som utsatt, samt kontroll efter viss tid med den utsatte att kränkningarna har upphört.
- Trepartsamtal med de inblandade eleverna.
- Upprätta Åtgärdsprogram för konkreta psykosociala åtgärder, för den som utsatt
- Rektor kallar föräldrar, elev, berörd handledare och någon från Elevhälsoteamet till möte.
- Samtal med berörda vårdnadshavare eller föräldramöte med samtliga inblandade.
- Samtalshjälp utifrån, t.ex. kontakt med BUP.
- Anmälan till Socialtjänsten.
- Eventuell polisanmälan. Det finns dock ingen laglig skyldighet att göra en polisanmälan. Den ersätter heller inte anmälningskyldigheten enligt Socialtjänstlagen.

- Är det fråga om en lärare eller annan anställd som kränker elever kan även arbetsrättsliga åtgärder vidtas.
- Särskild utbildning och information för elever och medarbetare i frågor som aktualiseras genom resultaten från de årliga enkätundersökningarna eller av ett enskilt fall.
- Rektor utvärderar och följer upp varje anmälans åtgärder och resultat.

Alla samtal dokumenteras och förvaras hos elevhälsoteamet.

Skolans åtgärder för läsår 17/18

Mål	Åtgärd	Ansvarig	När
7-9 ska inte vistas i 4-6 del av skolan utanför lektionstid och vice versa	Eleverna i 7-9 får vänta utanför dörren tills den undervisande läraren kommer	Undervisande läraren	Inför varje pass
Mer kontinuerligt förebyggande arbete	Kompispärmen som ska arbetas med varje vecka.	Basgruppshandledare	1 gång/vecka under basgruppsamling
Tryggare cafémiljö	Förändrade cafétider och personal som har hand om försäljningen	All personal	Varje dag
Tryggare och roligare raster	Ordnade rastaktiviteter	Schemalagd personal	2-3 dagar/vecka
Lugnare miljö i redaktionen utanför musiksalen inför pass.	4-6 ska vänta i blå redaktionen inför musikpassen där musikläraren hämtar	Undervisande läraren	Inför varje musiklektion
Lugnare på busshållplatsen	Personal följer med eleverna och väntar tills de gått på bussen	Schemalagd personal	Återkommande
Tydligare rastvaktsschema	Vi ser över vårt rastvaktsschema och säkerställer att det finns vuxna på plats då många elever har rast samtidigt	LG	Varje dag

Tydligare struktur på schemabrytande dagar	Säkerställa att alla elever fått och förstått information inför schemabrytande dagar.	Basgruppshandledare	BG, Ph-samtal
--	---	---------------------	---------------

5. Följa upp och utvärdera

Det sista steget är att följa upp och utvärdera undersökningen, analysen och åtgärderna.

De erfarenheter som arbetet har gett används i nästa cykel av arbetet med aktiva åtgärder.

- Aktiviteter i kvalitetsplanen utvärderas

Utvärdering och uppföljning sker dels på regelbundna möten mellan rektor och grundskolechef, samt vid de årliga enkätundersökningarna.

Skolans uppföljning och utvärdering av plan 17/18

Utvärdering av läsårets plan sker i slutet av läsåret 17/18 tillsammans med personal och elever, via APT, enkätundersökningen, trygghetskommittén och AMT:s arbete.

Utvärderingen ligger sedan till grund för nästa läsårs kartläggning och analys.

Hur elever och vårdnadshavare anmäler kränkning till skolan

Elever eller vårdnadshavare kan vända sig till rektor, kurator, handledare eller vilken vuxen på skolan som helst. All personal har samma skyldighet att agera vid kränkande behandling.

När personal på skolan får reda på att kränkning skett görs skyndsamt en anmälan till huvudman. Vi agerar därefter utifrån skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Om det inte fungerar

Om du som elev inte tycker att det fungerar, om vi på skolan inte lyssnar eller gör fel, ska du prata med dina föräldrar. Det är då viktigt att dina föräldrar kontaktar skolan för att vi ska kunna lösa problemet tillsammans.

Tycker ni trots det att skolan har gjort fel, ska ni anmäla det till Barnombudsmannen (BEO).

Mer information får du på Skolinspektionens hemsida

<http://www.skolinspektionen.se/sv/BEO/Om-BEO/>

Mejladress: beo@skolinspektionen.se.

